

*Дълго аз стоях и слушах, там под сянката унесен,
и това що чух, изпях го в тази моя тъжна песен.*⁵

Мъчно е да гадаем, но е особено вероятно Пенчо Славейков да е имал в ума си *тази моя тъжна песен*, когато решава да стане кръстник на Пейо Крачолов, ако и Сава Донев Добриянов да ни свидетелства иначе: „Вече приятели, Пею ми чете ръкописите си. Даде окончателна редакция на „Калиопа“ и я изпрати на сп. „Мисъл“. След няколко дни получи ласкаво писмо от д-р К. Кръстев, с 50 лева хонорар (50 лв. тогаз бяха пари!) – и със съобщението, че „Калиопа“, ще се печати с подпис: П. К. Яворов. Тъй Крачолов стана Яворов. Името е от явор в „Калиопа“.⁶

Обаче хич не е трудно да открием тъкмо в сюжета на „Неразделни“ онова, което се случва между Яворов и Лора 14 години по-късно, с тази само разлика, че не той, а тя е първата, която посяга на живота си. Разбира се, тук можем да намерим и Шекспировия сюжет за „Ромео и Жулиета“ – за тях също е в сила да се каже, че *за сърцата що се любят и смъртта не е раздяла*, но аз собствено предпочитам един друг архетип – за умиращия и възкръсващия бог. Този митически сюжет е характерен, според Джоузеф Кембъл, за земеделските народи⁷. И е съпроводен с оргиастични тържества, които пък, както знаем, дават началото на трагедията⁸. Тоест трагедията, която е всъщност „Романът (на) Яворов“. Митът за смъртта на бога със сигурност е познат на многоучения Пенчо Славейков – най-малкото стихотворението „Неразделни“ е свидетелство за това, и е напълно възможно съзнателното му усещане за наличието на божествена дарба у анхиалския пощенски чиновник да е изиграло подсъзнателна роля за решението му да го преименува не иначе, а точно на Яворов. Имайки предвид тъкмо мита за бога, който умира, но възкръсва – в цвете, в дърво, в плод, в явор, а заедно с това в ума му да е и речи я направо стихийната поява на почти от нищото на този учил-недоучил самороден, направо оргиастичен талант. Смъртта и възкресението на оргиастичния бог (Дионис, Адонис, Орфей, Озирис) са съпроводени с музика, тържества, песни и танци; с вайкания и жалби, последвани от веселби и ликувания. Което може да значи, че вероятно почти песенното звучене на Яворовите (за което „Калиопа“ – творбата, събудила възхищението

⁵ Славейков, П. П. Избрани съчинения. Нареди Мара Белчева. С., 1923, с. 172.

⁶ Добриянов, [Сава Донев]. Сянката. – В: Яворов споменик, сп. „Съвр.[еменно]“ изкуство“ и „Обществена обнова“. София, 1919. Фототипно издание, с. 46–47.

⁷ Кембъл, Дж. Първобитна митология. С., 2003, с. 188 и сл.

⁸ Ницше, Фр. Раждането на трагедията от духа на музиката. – Ницше, Фр. Раждането на трагедията и други съчинения. С., 1990, с. 71 и сл.